

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ה' תשרי תשפ"ג | דף היומי בבלי: קידושין לח | דף הכולל: גיטין פו.
דף היומי בהלכה: קס"ד א'.
מוסר: אהבת חסד - 'גם שעל ידי זה' עד 'ואפילו אם על ידי'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הדאגה עד שער הכעס "ואמר החכם"

פעם ביקשו ממנו בערב יום כיפור לשאת
דברים, החל להשתנק בבכי ולא היה יכול
להמשיך, עד שנאלץ לוותר על ה'שמועס'.
-- וכבר לא היו צריכים יותר'

הסיפורים המיוחדים שסיפר הגה"צ רבי נטע פריינד זצ"ל, על מורו ורבו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל.

הומינר, הלך עם אותו אברך לרבנו ראש הישיבה הגאון רבי איסר זלמן, על מנת שישפיע עליו לחדול מדרכו זו.
"מששמע הגרא"ז את פרטי הדברים, אמר לו לאותו יהודי בצורה תקיפה ביותר: 'אם תפסיק מהיום והלאה את הצומות והסיגופים ותיטיב את דרכיך, הרי את כל חטאי העבר שלך הנני לוקח עלי ומקבל אותם על עצמי'. לימים נהפך האיש לאחר מחשובי תלמידי החכמים שבירושלים".

הגה"צ רבי נטע זצ"ל היה מוסיף על סיפור זה ואמר: "מסירות נפש מעין זו של רבי איסר זלמן, שלקח על עצמו חטאים של זולתו שהוא אינו יודע את כמותם ואת מדת חומרתם, מסופר גם על הרה"ק רבי מרדכי מטשערנוביל זי"ע: מעשה בבעל תשובה שבא אל הרה"ק רבי נחום מטשערנוביל בעל ה'מאור עינים' ובקש הימנו שיורה לו כיצד יוכל למרק עונותיו. הרה"ק רבי נחום אשר נהג בעצמו בסיגופים ובעינוי הגוף. משיצא יהודי זה מעם פניו של הרה"ק רבי נחום, פגש בבנו הרה"ק רבי מרדכי מטשערנוביל. אמר לו רבי מרדכי: 'אם מהיום והלאה תתחיל לנהוג כפי שנדרש על פי דת תורתנו הקדושה, הריני מקבל עלי את כל חטאיך בעבר ולא תזדקק לעינוי הגוף ולסיגופים על מנת למרק חטאים אלה'.

שאל לאחר מכן רבי נחום את בנו רבי מרדכי: 'מהיכן זה קבלת

דמותו המיוחדת של הגאון החסיד רבי נטע זצ"ל, שהיתה ואיננו, נצרבה בזיכרונות רבים. הוא שהיה גברא רבא, השפיע לרבים בתורה, עבודה והשקפה הטהורה, ממה שקיבל מדורות קודמים, הוא היה מדמויות הפאר האחרונים שחיבר וגישר בין דורות. זכה בחיי חיותו למלא אסמיו בתורה וחסידות במחיצת קדשם של ענקי עליון, אדירי התורה ארזי הלבנון, צדיקי ומאורי החסידות, מהם השפיע לתלמידיו הרבים.

הוא שהיה דורש ומבקש את ה' כל ימיו, ינק ממאורם של צדיקי וחכמי ירושלים של מעלה, מצור מחצבתם של גאונים אדירים: עמד במחיצתם הקדושה והתאבק בעפר רגלי רבו והעלה עלי גיליון דברי תורתו של מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זי"ע. בחודש אלול האחרון לחיי חיותו, בשנת תשע"ב, כששח רבי נטע זצ"ל על ההתחזקות בימי הרחמים והסליחות בימים אלו, סיפר בערגה: 'כי כשהיה רבו הגרא"ז מלצר מעביר שיחה מוסרית בחודש אלול, היה בוכה. פעם ביקשו ממנו בערב יום כיפור לשאת דברים, החל להשתנק בבכי ולא היה יכול להמשיך, עד שנאלץ לוותר על ה'שמועס'. -- כבר לא היו צריכים יותר'.

סיפר רבי נטע:

"מעשה באברך שהחל בתעניות ובסיגופים כדי למרק עונותיו. כתוצאה מכך החל מצבו הפיזי להתדרדר והוא אף שקע בעצבות ובמרה שחורה. כאשר הרגיש בכך הצדיק הירושלמי רבי שמואל

של הקב"ה (וראה רש"י בדברים י"א כ"ב). הבורא הרי נושא עון' (שמות ל"ד, ז') - נושא עליו את חטאיהם של ישראל, והואיל ועלינו להידבק במידותיו, לכן את זאת עשיתי וקבלתי עלי את חטאי היהודי הזה אשר חטא בעבר - אם יתקן את דרכיו מכאן ולהבא".

(המאמר לרגל עשור להסתלקותו, ח' תשרי תשע"ד)

על עצמך כתפים כה רחבות לקבל עליך את כל מה שחטא יהודי זה עד עתה? השיב רבי מרדכי לאביו: 'הן כבר צטיינו בתורתנו הקדושה (דברים י"ג, ה)': 'אחרי ה' א' תלכו ואתו תיראו את מצותיו תשמרו ובקלו תשמעו ואתו תעבדו ובו תדבקו', ואומרת על כך הגמרא (סוטה י"ד) 'וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה, והלא כבר נאמר 'כי ה' א' אש אכלה הוא' אלא להלך אחר מדותיו

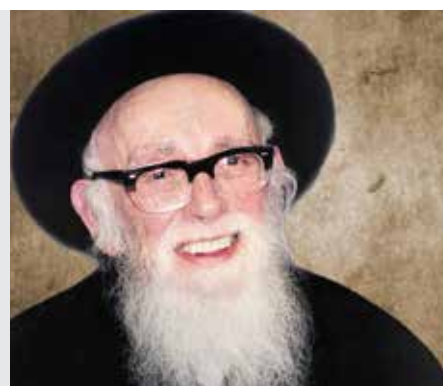

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

כשראיתיו לראשונה בערב יוהכ"פ וביום הקדוש עצמו, ראיתיו בוער ביראת שמים, ומאז הקפדת כל שנה להימצא בקרבתו בשעות אלו

פנינים והנהגות ממרן הגרשז אויערבאך זצ"ל ליום הכיפורים

ובשרעפיו הוא מרגיש דבוק בקונו, ואילו הלכה למעשה עדיין המכשילה תחת ידו. לכן תקנו את אמירת "כל נדרי", כי ראשית אנו חיים בעולם המעשה, בעולם של תרי"ג ציוויים ואיננו יכולים לזוז כמלוא נימא מהנפסק בשו"ע, וממילא מה שייך להשתפך כעת בתפילות ובבכיות, הלוא עדיין יש לנו עצה למעשה לתקן המעשים עפ"י השו"ע, אם על נדרים שכבר נדרנו או על נדרים שנידור מעתה, דבר ראשון הוא תיקון המעשים בפועל עפ"י השו"ע וזהו תחילת עבודת היום הקדוש.

3. חתנו הגאון רבי זלמן נחמיה גולדברג סיפר שכאשר התפלל

איתו פעם ביוה"כ

בערב יום הכיפורים סמוך לתפילה זכה ו"כל נדרי" נגש תלמיד לשאלו בשאלה שרבים מסופקים בה, איך ראוי לנהוג בוידוי תפילות יוהכ"פ, האם ראוי לומר וידוי מפורט עם דפים מפורטים היטב וכדו' או כוונת הלב במילות הוידוי שבמחזור. השיב רבינו בארשת פניו הרציניות של ערב יום הקדוש שתלוי כל אחד לפי טבעו ואיש הישר בעיניו יעשה, דהיינו שכל אחד יבחן עצמו איך הוא מצליח יותר לכוון ולהתעורר, האם באמירת וידוי מקירות לבו או בפירוט כל האפשרויות, אך העיקר הוא לכוון ולהתעורר. חתנו הגאון רבי זלמן נחמיה גולדברג סיפר שכאשר התפלל איתו פעם ביוה"כ, ראה איך האריך בתחנונים בוידוים ובכל "על חטא שחטאנו" נראה היה לרואה, כאילו הוא ה"בעל עבירה" הכי גדול בבית הכנסת, ואף צריכים היו לחכות לו מחמת אריכותו הרבה. כך מעידים גם תלמידי "קול תורה" שבהיותו בישיבה ברוב השנים האריך בעל חטא שבחזרת הש"ץ למרות שחיכו לו.

1. וכי יש רגע שמח יותר מזה של ברכת שהחיינו בליל יום

הכיפורים

תלמידו הג"ר חיים אלימלך קורנברג סיפר שפעם טייל איתו יחד בבין הזמנים במשעולי עירת עמנואל שבשומרון, לפתע עלה בשיחתם ענין של יום הכיפורים, נענה רבינו ואמר לו: "וכי יש רגע שמח יותר מזה של ברכת שהחיינו בליל יום הכיפורים, האם ישנו זמן משמח יותר בשנה מהיום הקדוש שבו הקדוש ברוך הוא מוחל עוונות". כשסיפר זאת רבי חיים שב ונזכר בשנות נעוריו והיה מתאר את אותה שעת קודש הקודשים במחיצתו של רבינו בזמן שהחיינו בישיבה, אשרי עין ראתה זאת, את רבינו בוכה בגיל באמירת פסוקי "אור זרוע לצדיק".

הביטוי החד ביותר לצורה שבה חי ביראה עילאה הינם הדברים שכותב רבינו, איש האמת שרחק כל חייו ממליצות וממשהו שאינו אמת לאמתה והוא מסיים את צוואתו "בתפילה להקב"ה בעל הרחמים והסליחות היודע שברון לבי שירחמני ויסלח לי על כל מה שחטאתי ופשעתי, ואני מתחרט עליהם".

2. מדוע לומר כל נדרי ברגע המרומם והגבוה של תחילת היום

הקדוש ביותר בשנה

פעם הקשה, שהנה בתחילת יום הקדוש אנו אומרים "כל נדרי", ולכאורה, האם זה מה שעושים ברגע המרומם והגבוה של תחילת היום הקדוש ביותר בשנה שכל קהל ישראל מתאסף, והרי לכאורה היה יותר מתאים שבתחילת היום הקדוש ישפכו את הלב בתפילות נשגבות כמו שעושים בנעילה, ולא בהתרת נדרים ומסירת מודעה על העתיד?

הסביר רבינו, יכול אדם להיסחף במחשבותיו עדי מרום

4. הרגשתי שאני שואב משעות אלו במחיצתו יראת שמים לכל

ימות השנה

בענין זה מספר הג"ר יעקב וינגולד: שנים רבות זכיתי לשבת ולהתפלל סמוך ונראה ממש למחיצתו בהיכל הישיבה הקדושה ביום הכיפורים, וכל שנה ושנה מחדש במשך שנים רבות נוכחתי לראות בחוש את אימת הדין, הפחד והרצינות מן הדין, פחד שהיה נראה בברור על פניו. לגודל קדושת היום חס על כל רגע ורגע ממנו, לנצלו כראוי שלא ילך חלילה לאבוד ללא ניצול. הוא איחל גמר חתימה טובה רק לבודדים מזקני ת"ח ותו לא, והסתפק באמירת גמר חתימה טובה באופן כללי לרבים, וכך גם אחרי גמר שיעורו היומי לפני ר"ה ויו"כ"פ, על אף אהבתו לתלמידיו בשיעור, חס על זמן יקר באימת ימי הדין והסתפק באיחולי כוח"ט כלליים לכל משתתפי השיעור.

תלמיד אחר מספר, כשראיתו לראשונה בערב יוהכ"פ וביום הקדוש עצמו, ראיתו בוער ביראת שמים, ומאז הקפדתי כל שנה להימצא בקרבתו בשעות אלו, הרגשתי שאני שואב משעות אלו במחיצתו יראת שמים לכל ימות השנה וככל שראו זאת ביום הקדוש, הרגשנו את השמחה והאושר הגדולים במוצאי יום הכיפורים.

5. מופלא לראות איך גם בתוך אימת הדין, היה ראשו נתון

לזולתו

מופלא לראות איך גם בתוך אימת הדין, היה ראשו נתון לזולתו. ערב יום הקדוש עבר תחת לביתו של רבינו, המחנך הרה"צ רבי יצחק משה יעקבזון, רבינו ראהו מהחלון למעלה וקרא לו, שדבר לו אליו, רבי יצחק משה הזדרז לעלות ורבינו אמר לו שיאמר לאחיו פלוני שלא יצום בלי הוראת רופא, היות וזכר שסובל מבעיה בריאותית מסויימת.

כך מספר גם הג"ר בן ציון שפירא שפעם במוצאי יום הכיפורים מיד אחרי מעריב רבינו קרא לו ובקשו להיכנס לחדרו ולהתקשר לבני משפחת הגה"צ רבי חיים טודרס הרשלה, לשמוע איך עבר עליו הצום, הוא עצמו לא יכל עדיין להתקשר שכן שמר על זמן ר"ת, אבל בלבו דאג, ולכן ביקש להתקשר מיד עם צאת הצום.

6. מה ההוא לומר "צדיקים אנו ולא חטאנו"

בעיצומם של ימי מלחמת העולם השנייה, כאשר הגרמנים היו בשערי ארץ ישראל ופחד גדול שרר בעקבות כך, התארגנה עצרת התעוררות ותפילה בקבר רחל. בדרכו לעצרת ישב רבינו באוטובוס ליד הגאון רבי הלל ויטקינד (ראש ישיבת בית יוסף נובהרדוק), ניצל רבינו את זמן הנסיעה ושאלו, מה הפירוש במה שאנו אומרים בווידוי "שאין אנו עזי פנים לומר לפניך צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל אנחנו ואבותינו חטאנו", דבשלמא מי שמגיע לפני בית דין של מטה ואומר למרות שיכולתי להסתיר את חטאי ובכל זאת באתי להודות על החטא, אז יש בזה דרגה מסוימת שהוא מודה על האמת, אך מי שבא להתוודות לפני השי"ת שלפניו נגלים כל התעלומות, ואומר צדיק אני ולא חטאתי, הרי הוא מבזה בזה את עצמו, שהרי הקב"ה יודע את כל מעשיו גם מה שעשה בסתר, ואם לדעתו הוא בגדר "צדיקים אנחנו ולא חטאנו" על מה בדיוק הוא מתוודה "אבל אנחנו ואבותינו חטאנו"?

הסביר רבינו, שדוד המלך (במזמור ע"ג) הרי מתאר איך "דרך רשעים צלחה" בצורה כל כך מפליאה, עד "כי אין חרצבות למותם ובריא אולם, בעמל אנוש אינו ועם אדם לא ינוגעו, שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ, הנה אלה רשעים ושלוי עולם השגו חיל", עד כדי כך שדוד המלך אומר "ואני כמעט נטיו רגלי", ומפרש רש"י: מטרם שומי זאת אל ליבי, כמעט נטיו רגליו ושופכו אשורי לנטות מאחורי המקום.

בזמן כזה שהרשעים כל כך מצליחים יש מקום לאדם ללמד זכות על עצמו, שאם דוד המלך משיח השם כמעט נטו רגליו, אנו לאחר אלפי שנות גלות והסתר פנים יכולים לומר "צדיקים אנחנו ולא חטאנו". ולכן אנו אומרים בתפילה שאין אנו עזי פנים לומר "לא חטאנו" אלא מודים אנו שחטאנו, ומבקשים מהבורא יתברך שימחל לנו".

רבינו סיים וסיפר, שהרב ויטקינד נהנה מאד מהדברים ואמר: אילו לא באתי אלא לשמוע דבר זה די"י!

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'גאון ישראל')

רבי שלום שבדרון זצוק"ל היה מספר, כי בערב יום כיפור דפק על דלת חדרו של המשגיח רבי לייב חסמן זצ"ל ובפיו שאלה: איזו קבלה עליז לקבל על עצמו לקראת 'כל נדרי'?

הגאון ר' ישראל מאיר שושן שליט"א על הקבלות הטובות לימי הרחמים והסליחות

אמר לו ר' לייב: "ר' שלום, אני אשוב בשקט ואתה תחשוב בשקט, וכל אחד מאתנו ישוב מה הוא יכול לקבל על עצמו בלי לספר לשני".

רבי שלום שבדרון זצוק"ל היה מספר, כי בערב יום כיפור דפק על הדלת חדרו של המשגיח של ישיבת חברון, רבי לייב חסמן זצ"ל ובפיו שאלה: איזו קבלה עליז לקבל על עצמו לקראת 'כל נדרי'?

לאחר מכן השליך את העציץ, הוא ראה שמישהו נפגע קלות, אבל עדין לא התבוננו לחפש מהיכן צנחו החפצים הללו. ואז, בלית בררה, נטל את השולחן והשליך ממרומי הקומה השלושים.

או אז, כאשר כמה עוברי אורח נפצעו קשה, הוזעקה המשטרה, החלו החיפושים אחרי המשליך האלמוני, ואז התגלה להם אותו אזרח כלוא במרומי המגדל. כוחות המשטרה הגיעו במהירות אל חדר, ופרצו את הדלת לשמחתו הרבה של האיש.

זהו המשל, והנמשל הוא אנחנו, כאן בעולם. הקב"ה 'זורק' לנו חיים, בריאות, פרנסה, דעת, אבל אין אנו מתבוננים. לא מחפשים מהיכן יש לנו בריאות, מנין הפרנסה, מהיכן הכוח ללמוד תורה, זה נראה טבעי מאין כמוהו, ואיש מאתנו אינו מתבונן למעלה לחפש את הנותן. או אז הוא מתחיל לזרוק אבנים, לפגוע, לפצוע, כדי שנתבונן אליו, שנבין מהיכן הגיעו כל הטובות הללו.

אבל אנו מבקשים: רבוננו של עולם, אנחנו לא ממתנינים ל'אבנים' כדי להודות לך על טובותיך שבכל יום עמנו. אנחנו מודים לך על כל הטובות שאתה מרעיף עלינו ושואפים להתקרב אליך. בימים אלו, ימי הדין והרחמים, השערים פתוחים כדי להתקרב אל השי"ת, ואנחנו צריכים לנצל אותם. לקבל החלטות, אפילו קטנות, אבל לעמוד בהן בכל מצב.

סיפר ראש ישיבת פוניבז' רבי דוד פוברסקי זצ"ל, כי בישיבת ראדין דיבר פעם ה"חפץ חיים" ואמר לבחורים: "מה אתם עושים כזה 'עסק' מתשובה? וכי מה דורשים מהאדם בסך הכול? חרטה על העבר, קבלה על העתיד וזהו. אפשר להמשיך הלאה". הבחורים היו מופתעים כל ה'מתח' של חודש אלול, התפוגג באחת. אם זה כל כך פשוט, אז מדוע צריך לעמוד כל כך?

היה שם ראש הישיבה רבי נפתלי טרופ זצ"ל, ובראותו את תגובת הבחורים עלה על הבימה ליד ארון הקודש ופתח בדברים: "אני רואה שאין אתם מבינים את כוונת הסבא קדישא. אכן צריך 'רק' חרטה וקבלה אבל צריך שתהיה זו חרטה". ובספרו זאת. היה ר' דוד פוברסקי מדגיש את המלה: ח-ר-ט-ה.

צריך להתחרט על כל חטא וחטא. אדם פגע בחברו, האם הוא מסוגל לישון בשלוח אחרי זה? זאת התורה דורשת מאתנו, לשוב בתשובה. ותשובה מהי? כמו שאמר החפץ חיים: חרטה וקבלה, אבל חרטה אמיתית. הכרה בעומק החטא. להבין מה פגם החטא, כמה מלאכי חבלה נבראו ממנו, ואז לקבל קבלה אמיתית שלא לשוב יותר על החטא, ואז בס"ד תתקבל תשובתו לפני בורא עולם ויזכה לכתובה וחתימה טובה.

(מתוך 'דורש טוב')

לאחר כמה דקות של מחשבה, אמר לו ר' שלום: "החלטתי כבר מה לקבל על עצמי".

השיב לו ר' לייב: "אם כן, מה שחשבת לקבל על עצמך, תקבל רק מחצית מזה ודי בכך..."

ללמד בא המשגיח, כי על האדם לקבל על עצמו דבר קטן, משהו מזערי, אבל קבלה אמיתית שלא יזוז ממנה ויהי מה. מעין 'יהרג ואל יעבור',

ועתה נשמע מה סיפר ר' שלום, על הקבלה שקיבל על עצמו. הוא קיבל שלא לדבר דברים בטלים בכל בוקר במשך מחצית השעה, מהשעה תשע ועד השעה תשע וחצי. הוא עשה חשבון נפש, שיש באפשרותו לעמוד בקבלה זו. אמנם, צריך לציין, כי ר' שלום לא דיבר דברים בטלים בכל מהלך הסדר, במשך חמש שעות לימוד רצופות, לא כהחלטה אלא מתוך התמדתו המופלאה, אבל את מחצית השעה הזו, הוא קיבל כהחלטה שלא לדבר בה ויהי מה.

ועל זאת אמר לו ר' לייב, כי די אם יקבל על עצמו שלא לדבר דברים בטלים רבע שעה לא יותר, אבל קבלה שאיש לא יוכל להזיז אותה ממנו. זה נקרא בעל תשובה!

"קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", אמר הנביא. כאשר מגיעה שעת חתימת הדין בשמים, או אז הקב"ה, הבוחן כליות ולב, בודק את האדם האם אכן חזר בתשובה. וכאשר הוא מקבל על עצמו החלטה נחרצת לשנות את דרכו, אפילו במשהו קטן, הוא כבר נמצא בדרך העולה בית א-ל, דרך התשובה.

אספר לכם סיפור: באחד המגדלים במנהטן, בקומה השלושים, ארעה הפסקת חשמל. אחד האנשים שם ננעל במשרד, הדלת היתה חשמלית ולא ניתן היה לפתוח אותה, לא היה לו טלפון סלולרי, גם מכשירי הטלפון לא עבדו,

בקיצור - הוא תקוע שם ומי יודע לכמה שעות. החל לצעוק בקולי קולות, אבל איש לא שומע את צעקותיו מאחורי הדלת האטומה.

פתח את החלון והחל לשאוג במלוא גרונו, אבל ממרומי הקומה השלושים, איש למטה ברחוב הסואן לא שמע דבר.

ואז עלה במוחו רעיון, כיצד להסב את תשומת לב העוברים ושבים ברחוב למצוקתו. הוא החל לזרוק סטרוט דולרים למטה, בתקווה שאנשים ירימו ראשם כדי לראות מי משליך לעברם דולרים. אבל לאכזבתו הרבה, הוא התבונן כיצד האנשים ברחוב מרימים את הדולרים בשמחה, אבל איש מהם אינו טורח להרים ראשו למעלה, ולבדוק מהיכן בכסף מגיע. הוא זרק עוד ועוד סטרוט ולשווא.

כאשר נואש מכך, נטל את המאפרה מהשולחן והשליך למטה,

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חולה זקן התמרמר בפני רבינו בעל "חזון איש" זצוק"ל, שאסרו עליו הרופאים לצום ביום הכיפורים, ולבו דוי עליו משום כך. העיר לו ה"חזון איש": מי אומר שלא תצום?, אתה תצום שתי צומות!

הרש"צ גניץ שליט"א, על עוצם קדושת יום הכיפורים במחיצת קדושי ישראל לדורותיהם

גם כשהאיר היום התחיל לומר 'אדון עולם', והמשיך לעמוד ולהתפלל לפני התיבה כל היום, שחרית, מוסף, מנחה ונעילה, בלי שום מנוחה, כשכל העת קולו חזק ונעים.

סיפר ה"ישועות יעקב", שבתחילה דימה שהוא מהל"ו צדיקים, אבל בהמשך היום, כשראה שעבודת הקודש שלו היא למעלה מכח אנוש, היה בטוח שזה מלאך שנשלח אליהם מן השמים, כי אין בכח בן תמותה לעמוד כך שעות רבות בלי לצאת ולהפסיק אפילו פעם אחת, בפרט שכל העת התפלל בשאגת ארי ולא נחלש קולו כל היום.

אחרי תפלת ערבית במוצאי היום, הלך השליח ציבור לשבור את צומו בבית האכסניה, כשה"ישועות יעקב" עוקב אחריו לראות באיזה מקום יפרח המלאך שוב השמימה, אבל כיון שראה אותו עושה הבדלה ואחר כך אומר שלבו חלש ומבקש שיביאו לו להשקיט רעבונו, הבין שבוודאי מדובר בילוד אשה... אלא שכאשר נתנו לו דבר מאכל - אמר: "לא לזה התכוונתי... כבר כ"ד שעות לא למדתי, הביאו לי מסכת סוכה"... מיד הביאו לו גמרא והוא התחיל ללמוד בקול ובחיות כל הלילה, עד שסיים את כל המסכתא, ואז נפנה לטעום משהו... לאחר זמן נודע לו, שהשליח ציבור היה הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב ז"ע.

לצום שתי צומות!

עובדא מעניינת אירע בצל מרנא החזון איש. חולה זקן התמרמר בפני רבינו הגאון בעל "חזון איש" זצוק"ל, שאסרו עליו הרופאים לצום ביום הכיפורים, ולבו דוי עליו משום כך. העיר לו ה"חזון איש": מי אומר שלא תצום?, אתה תצום שתי צומות!. חז"ל קבעו (ברכות ח:): שכל האוכל בתשיעי כאילו התענה שתי צומות. ולמה אמרו כך. אין זאת אלא משום שבת' תשרי זהו רצון השי"ת שיאכלו. ואם אתה מחוייב על פי דין לאכול גם בעשירי, מדוע לא יעלה הכתוב גם עליך כאילו אתה צם שתי צומות!. אחר כך הוסיף וזירזו: אין אנו אלא חיילים פשוטים, המקיימים את הפקודות שהטילו עלינו, אם לצום נצום ואם לאכול נאכל...

כאן נאה לצטט את מכתב קודש ששלח מרן הרה"ק רבי יהושע מבעלזא ז"ע
למרן הרה"ק רבי מנחם מענדיל מוויזניץ ז"ע בעל "צמח צדיק" שלשה שבועות קודם הסתלקותו - כדי שיאכל ביוהכ"פ כציווי

אחת בשנה - עת ניצבים ועומדים אנו רגעים ספורים טרם יבוא השמש ויעריב, טרם יתקדש יום מחילה וסליחה ולכפרה לכל בני ישראל. נעלה ונביא בין בתרי השורות פנינים מלהיבים וזהרורי עובדות מרוממות שהתרחשו בעיצומו של יום הכפורים, על הקדושה העילאית והמרוממת, ועל האווירה רויית השגב שהייתה במחיצת גדולי ישראל.

פעם היה זה בסעודת ערב יום הכיפורים דיבר בקדשו מרן הרה"ק רבי שלמה מבאבוב ז"ע לפני בני עדתו ואמר בבכיות מרות: "מעשה במלך שרצה לכבד את אחד משריו, ונתן לו את מלבושו שלו לזמן מה. אך הלה לא שמר עליו כהוגן והבגד נתלכלך. כשהחזירו, נזף בו המלך על שזלזל בכבוד המלכות, והשר נפל לרגליו והפיל תחנתו לפניו שיסלח לו הפעם על עונו, והמלך רב החסד מחל לו. אך הבה נחזי אנו, אמת שהמלך מחל לו על מעשה חטאו, אולם במציאות נשאר הבגד מלוכלך כקדם. הוא הדין בבני אדם. הקב"ה נתן לכל יהודי נשמה טהורה חלק אלקי, ואם חוטא ח"ו, הנה הוא מלכלך את נשמתו הקדושה, ואף שישוב וימחול לו הקב"ה, אכתי הבגד מטונף כמקדם, ומה מאד רבה ועצומה הבושה. אמנם העצה אחת היא, צריכים לעשות תשובה מאהבה שעל ידי זה הזדוונות מתהפכות לזכיות, ונמצא שהכתמים נעשים מרגליות מזהירות..."

וקדושים יהללוך סלה

שח לאמר בנועם שיח הקודש כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זצוק"ל [מובא "שפע חיים" רעד"ר בראשית מאמר ב]: שמעתי מהגה"ק מנאסויד ז"ע, ששמע מחותנו הגה"ק רבי מרדכי יהודה לעוו ז"ע מאינטערדאם, ששמע מפי הגה"ק בעל "ישועות יעקב" ז"ע אב"ד לעמברג, מעשה שהיה

בעת היותו סמוך על שולחן חותנו. בערב יום כיפור, כשאנשי העיר התאספו לבית המדרש לתפילת כל נדרי, נכנס לפתע יהודי עטור בלבנים, כשהוא מהלך על ארבע - מאימת יום הדין, ניגש לפני העמוד, והתחיל לומר 'כל נדרי' אצל התיבה. המתפללים לא ידעו במי מדובר, כי לא ביקש מהם רשות לגשת לפני התיבה תחת השליח ציבור שהיה מוכן לכך, אך הם לא הפסיקוהו, כי קולו היה נעים וערב. כך המשיך אחר כך בתפילת ערבית ואמירת שיר היחוד. כשסיים, המשיך לעמוד לפני התיבה ואמר כל ספר תהלים בנעימות גדולה ובעריבות מתוקה, בלי לעזוב את התיבה אפילו רגע אחד.

ותיכף אחר "כל נדרי" מיהר וציוה ליתן לו לאכול כפי שהיה צריך, ואמר בזה הלשון "הריני מוכן ומזומן לקיים מצות בוראי כפי שאמרו חכמינו זכרונם לברכה", ואכל בשמחה יתירה, כמעט לא ראינו שמחה כזאת רק בעת אכילת מצה ונטילת לולב.

ובודאי גם כ"ק יהיה זריז במצוה זו, ויתנהג כפי פקודת הרופאים עליו, ובפרט אדם גדול אשר עיני ישראל עליו, צריך להזהר ביותר פן כי יחמיר בזה ילמדו ממנו ויבוא ח"ו לידי סכנה. יאמין לי כי מכתבי זה נגד רצוני הוא לכתוב לכ"ק דעתי בענין התנהגותו, אמנם למען תיקר נפשו הטוב בעיני, הוכרתי לכתוב מה שנגד רצוני. השי"ת יברך לחמו ומימו, ויסיר מחלה במהרה מקרבנו, וישלח לו במהרה רפואה שלימה, ויברכו בגמר חתימה טובה. הק' יהושע מבעלזא.

הרופאים [נדפס בס' "נחלי בינה" ליום הכיפורים עמ' רפה]: בין כסא לעשור, באור החיים לאור, כבוד אהובי מחו' ה"ה הרה"צ הקדוש המפורסם בוצינא קדישא חו"פ תפארת ישראל כשת"ק מו"ה מנחם מענדיל שליט"א.

אחדש"ה באתי במכתבי הלזה, כי לפלא בעיני ששמעתי כי עלה מורא בלב אנשי שלומו ד' עליהם יחיו, פן ירצה כ"ק להתענות ביום הקדוש הבעל"ט, ומי יוכל להאמין כזאת על איש קדוש כמותו ירבו בישראל, הלא מרועה אחד מצווים אנחנו ועומדים, לבלתי לאכול ביום הכיפורים, ובמקום המצטרך נאמר "ושמרתם לנפשותיכם". זכרתי בעת שאאמרו"ר [הרה"ק שר שלום מבעלזא] זצ"ל היה חולה, והלכנו במבוכה פן לא ירצה לאכול ביום הכיפורים, אמנם הוא ז"ל בגודל צדקתו היה זריז בדבר,

במהלך שיחתם עם "החפץ חיים" נודע לו שהם נכדי הצדיק הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשב זי"ע ו"החפץ חיים" ביקש שהבחורים ילמדו בכל זאת בישיבה. "ברצוני שנכדיו של סגורם של ישראל יתפללו איתנו יחד בישיבה בימים הנוראים!"

אנחנו לא מלאכים. אנחנו בני אדם, העשויים מחומר ומדם, מלב, עור ועצמות. - היבט מיוחד על התשובה

באחד מימי 'בין הזמנים' נסענו לעיר דוד ולנקבת השילוח. ההליכה בתוך השילוח מיוחדת ומרתקת. חושך, מים ופנסים, בשילוב שירים שמחים, הוא מתכון לטיול מהנה. אך אני התרגשתי במיוחד ממשפט אחד פשוט של המדריך.

המדריך חבש כובע -טמבל, כזה שלבשו ה'חלוצים' בעבר. הדרכתו ההיסטורית לוותה בהקראת פסוקים מהתנ"ך, הקשורים לעיר דוד, לירושלים העתיקה ובית המקדש. המדריך תיאר בפרוטורוט, מתוך הנ"ך, צום שקבעו בני ישראל, לאחר נבואת ירמיהו על החורבן, והוא אמר שבפסוקים עצמם לא מוזכר האם היה זה צום עצוב, כמו צום תשעה באב, שהוא צום שנועד לאבל וצער, או צום שמח, כמו יום כיפור, שנועד לחזרה בתשובה. וכך אמר המדריך עם הכובע-טמבל: "ביום כיפור אנו צמים, אך זהו צום שמח, כי מכפרים בו את כל העבירות שלנו. צמים, כדי לעשות חשבון נפש ולחזור בתשובה, אבל בעצם זה יום שמח, יום של מחיקת חטאים..."

ואני התרגשתי, והזדעזעתי.

הזדעזעתי שהאמת האמיתית הזאת אינה כה פשוטה ושורשית אצלי, עד שאם אני שומע אותה, בפשטות חנינית, מאדם זר לי, לפחות לפי חולצתו ומכנסיו הקצרים, אני כה נרגש.

והרי זה כה נכון. "אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל, לפני מי אתם מיטהרין ומי מטהר אתכם? אביכם שבשמים". הקב"ה, אבינו אוהבנו, רוצה לטהרנו, למחול על עוונותינו ביום הכיפורים. שמחה!!

מאת: הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

סיפר הגרמ"מ שולזינגר זצ"ל בשם דודו הצדיק רבי זאב צ'צ'יק, שבאחד מימי אלול הגיעו שני בחורים ללמוד בראדן, אך הנהלת הישיבה נאלצה להשיב את פניהם ריקם מחוסר מקום. הבחורים המאוכזבים החליטו לעלות לפחות אל בית "החפץ חיים", כדי לקבל את ברכת הדרך וברכת "כתיבה וחתומה טובה". במהלך שיחתם עם "החפץ חיים" נודע לו שהם נכדי הצדיק הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשב זי"ע ו"החפץ חיים" מיהר להזעיק את הנהלת הישיבה וביקשם שהבחורים ילמדו בכל זאת בישיבה. "ברצוני שנכדיו של סגורם של ישראל יתפללו איתנו יחד בישיבה בימים הנוראים. זוהי זכות לכולנו!".

וכך אמר רבי לוי יצחק.

"רבנו של עולם" - פנה רבי לוי יצחק אל אביו שבשמים --- "לכאורה כיצד אנו מברכים ביום הכיפורים "מלך מוחל וסולח"? האיך אנו בטוחים שתמחול לנו? ואולי לא תמחול חלילה, ואם כן, אולי תהיה חלילה הברכה לבטלה... רבנו של עולם, משל לילד נבון שביקש מאביו תפוח, וכשראה שאביו מתעכב להביא לו אותו, קופץ הילד ומברך בשם ומלכות "בורא פרי העץ" וצועק: "נו, נו".

ממילא מה יעשה האב שלא יחטא הבן ויכשל בברכה לבטלה? נותן לו התפוח. כן אנו קופצים לברך לפניך, אבינו רוענו, "מוחל וסולח" בשם ומלכות - ובטוחים אנחנו שאתה, אבינו הרחום, לא תגרום לנו ברכה לבטלה....

חוסר אימון פנימי

הקושי הגדול ביותר בעבודת התשובה הוא חוסר האימון הפנימי שלנו בכל המהלך.

נתאר לעצמינו שרבנו עם השכנים ממולנו. המריבה היתה קשה, הוטחו האשמות הדדיות, העלבות וקינטורים. דלתות נטרקו ואפילו הילדים השליכו ביצים זה על זה. שני הצדדים נפגעו אחד מהשני מאד מאד, ואז, ביום בהיר אחד, החליטו השכנים לפתוח דף חדש, לסלוח באמת ובתמים אחד לשני ולהשיב ימים כקדם. הסליחה היתה באמת כנה ורצינית והשקט והשלווה שבו לשרור. השכנים שבו להיות חברים טובים, בכל הרצינות.

עברו חודשיים נוספים, ושוב התפתחה לה מריבה איומה. שכן א' דיבר לא יפה לשכן ב' ושכן ב' השיב לו מנה אחת אפיים. חדר המדרגות רעד מעוצמת הצעקות, דלתות נטרקו בזעם ואפילו השכנים מקומה ד' התערבו. המריבה היתה קשה וכעברו שבועיים ניסה רב השכונה להביא לפיוס בין הצדדים. ואכן, הפיוס הצליח והשכנים ביקשו סליחה זה מזה וניסו שוב ליישב את ההדורים ביניהם. כן, הם הצליחו במשימתם, אך ברור הוא שהאווירה והתחושה החברית שהיתה ביניהם לפני שתי המריבות, לא שבה אליהם.

והנה, שוב חלפו מספר חודשים ושוב השכנים רבו ביניהם, ושוב פעם הם התפייסו, וחוזר חלילה. אין ספק שהתחושות ביניהם כבר אינן תחושות של קירבה. למרות בקשת הסליחה,

אפילו שהחרטה אמיתית, הקשר כבר אינו קשר טוב ואמיץ ושתיה המשפחות לא סובלות במיוחד אחת את השניה. קשה להתקרב ושוב לריב ולחטוא ושוב לבקש סליחה ושוב לחטוא ושוב לבקש סליחה ושוב... --- ואם כך אנו חשים, כיצד אנו יכולים לחוש שאנו באמת שבים אל ה'?

אך לא. באמת אין שום דמיון בין מריבה בין השכנים או החברים, ל"מריבה" שלנו עם אלוקינו יתברך. בעוד שמריבה וחטאים עם חברים ומכרים קשה באמת לפישור ואיחוי הקרעים, הרי שמריבה בין הורים וילדים מתאחה במהירות, בדיוק ברגע שמי שלא התנהג כשורה אומר ברצינות רבה ובכוונה אמיתית ש"טעית". בין אלו המקושרים באהבת נצח או בקשר דם עמוק, יכולה הסליחה להתקבל בכנות ובשלימות ברגע אחד, בשניה אחת של כנות טהורה. הקשר הזה, כמו הקשר בין איש לרעייתו ואב לבנו או אם לבנה או לבתה, קיים במעמקים ללא הרף, ובאמת- שלא חל בו כל שינוי, גם במהלכו של הפירוד הגדול ביניהם. הנתק סבב סביב עבותות חיצוניים של מידות רעות ותאוות, אך הוא היה נתק רק כלפי חוץ. ברגע שאחד הצדדים יגיד "די! גמרנו את הריב!", יפרוש את זרועותיו ויקבל בחמימות את בנו לחיקו, הרי שהריב הסתיים, ומיד וההתקשרות האמיתית ביניהם תימשך כרגיל, כמו לפני הריחוק ביניהם.

(קטעים מתוך הספר 'מחשבה בפרשה')

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

אלו תכסיסי מלחמה למד הרה"ק מקומרנא מגילו של משה רבנו?

קידושין דף ל"ח

בן מאה ועשרים שנה אנוכי היום

ועצלות לעת קיום מצוה, אר"אז תחשוב: הלא בן עשרים שנה אנוכי, צעיר ומלא מרץ, שלא יאה לו להתעצל...

(דמויות הוד)

הרבי ר' שלום מקומרנא היה אומר את הפסוק "בן מאה ועשרים שנה אנוכי היום", ודורשו: שני תכסיסים למלחמה ביצר רמוזים כאן; אם הוא מפתה אותך לעבירה, תהרהר: הלא כבן מאה שנה אנוכי, קצי קרב ואיך אחטא? אם הוא משרה עליך רפיון

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

באיזה אופן ניתן ליטול ידיים מספר שעות לפני הסעודה?

אולם, אין לברך על נטילה זו, כיון שחובת הנטילה לסעודה חלה רק בסמוך לסעודה.

וכן כשנוטל לסעודת הבוקר, יכול לכוון שהנטילה תועיל לסעודת הצהריים, וכדומה. אולם, אם יש בכוונתו לאכול סעודה כעת, אין ליטול ידיים ולהפסיק בין הנטילה לסעודה, אלא יש לאכול מיד לאחר הנטילה.

[שו"ע קסד, א, ומשנ"ב א, ו רז; בו"מ דרשו, 1]

הנוטל את ידיו בבוקר לאחר הקימה מהשינה, או לאחר יציאה מבית הכסא, וכדומה, בצורה הכשרה לנטילת ידיים לסעודה - יכול לומר בפיו, או לכוון בלב, לפני הנטילה, או בשעת הנטילה, שהנטילה תועיל גם לסעודת פת שירצה לאכול בהמשך היום, ולא יצטרך לשוב וליטול בסמוך לסעודה. ובדיעבד, מועילה הכוונה לכך גם לאחר הנטילה, כל עוד ידיו לחות ממי הנטילה.

ההגבלות להיתר נטילת ידיים זמן רב לפני הסעודה

בברכה.

ובכל מקרה שסומך על נטילה מוקדמת לאכילת פת לאחר זמן ממושך - עליו לשמור על ידיו בקפדנות שלא תגענה בדבר המטמא את הידיים, כגון המקומות המכוסים שבגוף. ואם הסיח את דעתו משמירתן, יטול בסמוך לסעודה בברכה, כרגיל.

[שו"ע קסד, א, ומשנ"ב ד-ה; בו"מ דרשו, 7 ו 11]

כאמור, הנוטל ידיו שלא לצורך סעודה, יכול לכוון שהנטילה תועיל לסעודה. ויש אומרים, שהיתר זה אינו אלא כאשר בסמוך לסעודה אין מים מזומנים לפניו ועליו לטרוח כדי להשיגם. וכדי לצאת ידי חובה גם לפי דעה זו - אם יש מים מזומנים לפניו בסמוך לסעודה, ראוי שיטול שנית, אך ללא ברכה; ויש אומרים שיגע בדבר המטמא את היד, כגון במקומות המכוסים, ויטול ידיים

באיזה מקרה ישנה חובה הלכתית לעטות כפפות?

ואף עטיית כפפות על הידיים אינה מועילה, משום שעלול להסירן למשך זמן מה מבלי משים, אם מחמת ההרגל, ואם מחמת שישנן פעולות הדורשות את הסרת הכפפות. אולם, במקרים חריגים ניתן להקל בכך, ויש לעטות כפפות על הידיים מיד לאחר הנטילה, ולא להסירן עד לשעת אכילת הפת.

[שו"ע קסד, א, ומשנ"ב ב, ד רה; בו"מ דרשו, 10]

ההיתר האמור, לאכול סעודת פת על סמך נטילה מוקדמת - הוא אף שלא בשעת הדחק; ויש אומרים שאינו אלא בשעת הדחק ממש, אך שלא בשעת הדחק ממש אין להקל בכך, ואף אם אין מים מזומנים לפניו וצריך לטרוח כדי להשיגם. וכתבו הפוסקים, כי בזמננו היתר זה אינו תקף כבעבר, משום שבדרך כלל קשה לשמור על טהרת הידיים כנדרש לזמן ממושך.

* מי שיש הפסקת מים בביתו, ואין לו מים לנטילת ידים לסעודה - אם במרחק הליכה או נסיעה של פחות מ-18 דקות ניתן להשיג מים, אינו רשאי לאכול פת ללא נטילת ידים.
* כשאוכל פת ללא נטילת ידים - יעטוף את שתי ידיו, דהיינו כפות היד והאצבעות, במפית, שקית וכדומה. ואם אינו יכול לעטוף את שתי הידים, יעטוף יד אחת ויאכל רק בעזרתה.
* אדם שאינו שומר תורה ומצוות ואינו מברך לפני אכילתו - אסור לתת לו דבר מאכל משום איסור "וְלִפְנֵי עֵינַי לֹא תִתֵּן מִקְטָל", וכן אסור לסייעו באכילה, משום איסור 'מסייע לעוברי עבירה'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

התגלית טעות בספר התורה - מה ההבדל אם הדבר אירע בתמוז או בטבת?

ולקרוא. ואם הטעות התגלתה בשבת שקוראים פרשת 'זכור', או פרשת 'פרה', בספר שבו קראו פרשה זו - צריך לשוב ולקוראה. ויש אומרים שאם התגלתה במשך השנה - מחודש אדר ועד אלול - טעות בספר שבו קראו את פרשת זכור, צריך להתכוון לצאת ידי חובת פרשת זכור בעת קריאתה בסוף פרשת 'כי תצא'; ויש חולקים. [שו"ע קמג, א, ומשנ"ב יג-יד; בו"מ דרשו, 8-9]

אם התגלתה בין העליות טעות הפוסלת את ספר התורה - יש להמשיך את הקריאה בספר אחר; ואין צורך לשוב ולקרוא מתחילה. וכן אם הטעות התגלתה לאחר קריאת התורה - אין צורך לשוב ולקרוא. ואם כבר נודע שהספר פסול וקראו בו - יש אומרים שאף באופן זה אין צורך לשוב ולקרוא; ויש אומרים שזהו רק אם סברו שכבר תיקנוהו, אך אם שכחו שהוא פסול - וצריכים לשוב

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il